

روانشناسی کودک با نیازهای خاص

مؤلف: مهسا فیضی

www.ketab.ir

انتشارات زر نوشت

تهران - ۱۳۹۹

سرشناسه	:	فیضی، مهسا، ۱۳۷۳-
عنوان و نام پدیدآور	:	روانشناسی کودک با نیازهای خاص / نویسنده: مهسا فیضی
مشخصات ظاهری	:	تهران: زرنوشت، ۱۳۹۹
شابک	:	۱۸۲ ص.
وضعیت فهرست‌نویسی	:	۲-۰۶-۷۳۷۱-۶۲۲-۹۷۸
یادداشت	:	فیبای مختصر
شماره کتابشناسی ملی	:	فهرست‌نویسی کامل این اثر در وب‌گاه http://opac.nlai.ir در دسترس است.
	:	۶۱۷۹۸۸

انتشارات زرنوشت

تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی،
کوچه مهدی‌زاده، شماره ۲۷، واحد ۱۹
تلفن: ۰۹۰۲۴۸۶۸۹۵۶ - ۰۶۶۴۷۹۶۱۵ - ۰۶۶۴۳۵۶۳۷

روانشناسی کودک با نیازهای خاص

نویسنده: مهسا فیضی

• چاپ اول: ۱۳۹۹ • شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه • ناشر: زرنوشت

شابک: ۲-۰۶-۷۳۷۱-۶۲۲-۹۷۸

قیمت: ۳۵,۰۰۰ تومان

تمامی حقوق محفوظ است.

فهرست مطالب

۷..... پیشگفتار

فصل یکم ۱۱

۱۱.....	مراحل اوا کودک
۱۲.....	هوش کودک تنها راه احساس اوست
۱۷.....	دنیای حقیقت رای کودک
۱۹.....	ادراک کودک
۲۱.....	هوش کودک
۲۲.....	پیدایش حافظه
۲۵.....	تداعی معانی یا تصورات ذهنی
۲۷.....	زبان و تکلم
۲۹.....	عامل زبان با عمل تا چه اندازه هماهنگ است
۳۲.....	کودک در خانواده
۳۴.....	شناختن دنیای خارج
۳۶.....	احساسات و عواطف عاطفی کودک
۴۰.....	استقلال
۴۱.....	نتیجه
۴۳.....	کودک در معرض خطر اخلاقی
۴۷.....	کودک موضوع قانون

فصل دوم ۴۹

۴۹.....	مجمع سازمان ملل متحد
۴۹.....	اصل اول:
۴۹.....	اصل دوم:

۴۹	اصل سوم:
۵۰	اصل چهارم:
۵۰	اصل پنجم:
۵۰	اصل ششم:
۵۰	اصل هفتم:
۵۱	اصل هشتم:
۵۱	اصل نهم:
۵۱	اصل دهم:
۵۲	جمع بندی:

فصل سوم ۵۵

۵۵	پیشینه یا ادبیات
۵۵	۱-۲ اختلالات شبه جسمی در DSM-۵
۵۷	۴-۲- اختلال بدریختی بدن:
۶۰	برخی از عوامل پویانی مشابه افسردگی
۶۱	B- اختلال شبه جسمی نامتمايز
۶۲	C- اختلال تبدیلی
۶۴	D- اختلال درد:
۶۶	E- خود بیمار انگاری:
۷۰	F- اختلال بدریختی بدن:
۷۲	انواع هذیانی و غیر هذیانی اختلال بدشکلی بدنی:
۷۴	بدشکلی بدنی به عنوان يك عامل متغیر «وسواسی جبری» (OCD):
۷۶	* بدشکلی بدنی و اختلالات خوردن به عنوان عوامل متغیر يك اختلال تصویر بدن:
۷۹	* بدشکلی بدنی به عنوان يك اختلال روان تنی:
۷۹	۵-۲ - همه گیر شناسی
۸۱	سبب شناسی:
۸۷	ویژگی های بالینی:
۸۸	تشخیص افتراقی:
۸۸	سیر و پیش آگهی:

۸۹.....	درمان:
۸۹.....	اجزاء درمان:

فصل چهارم ۹۳

۹۳.....	مقدمه
۹۶.....	نیازهای کودک
۹۷.....	۱- تعریف اختلال رفتاری
۱۰۰.....	اختلالات رفتاری کودکان
۱۰۵.....	ط - بندی اختلالات رفتاری کودکان
۱۰۷.....	عوامل موثر بر بروز اختلالات رفتاری
۱۰۷.....	۱- عوامل بی‌ارزی
۱۰۹.....	۲- عوامل بی‌وژنتیکی
۱۱۰.....	۳- عوامل محیطی
۱۱۰.....	نقش والدین در اختلال رفتاری کودک
۱۱۵.....	ویژگی های افراد با اختلالات رفتاری
۱۱۶.....	۲- اختلال عاطفی
۱۱۶.....	۱- ۲- تعریف اختلال عاطفی
۱۱۷.....	۲- ۲- طبقه بندی مشکلات عاطفی
۱۱۸.....	طبقه بندی اختلالهای روانی
۱۱۹.....	هنجارهای اجتماعی فرهنگی
۱۲۱.....	تفاوتهای مربوط به جنسیت
۱۲۲.....	وضعیت روانی کودکان مبتلا به اختلالات رفتاری
۱۲۳.....	۳- ۲- د پاره ای از مشکلات رفتاری و رابطه آنها با کندی پیشرفت تحصیلی
۱۲۸.....	۵- ۲- « برخی تکنیکهای شناسایی کودکان مبتلا به مشکلات رفتاری »
۱۳۰.....	۶- ۲- « دسته بندی اختلالات رفتاری و تاثیر آنها در پیشرفت تحصیلی »
۱۳۳.....	۴- ۶- ۲- گروه بندی از دیدگاه متخصصان آموزش و پرورش :
۱۳۷.....	دوره های مختلف مطالعات همه گیر شناسی اختلالات رفتاری
۱۴۰.....	همه گیرشناسی
۱۴۳.....	بررسی پیشینه میزان شیوع اختلالات رفتاری کودکان در جهان و ایران

پیشینه میزان شیوع اختلالات رفتاری در جهان ۱۴۳

فصل پنجم ۱۵۳

پیشینه مطالعات همه گیر شناسی در ایران ۱۵۳

۸- ۲ «پاره ای از تحقیقات انجام شده در رابطه با مشکلات رفتاری و پیشرفت» ۱۶۰

۳- سبب شناسی اختلالات روانی ۱۶۲

۱- ۳- دیدگاه زیست شناختی ۱۶۳

۱- ۳- عوامل ژنتیک ۱۶۴

۲- ۱- ۳- سر و دستگاه عصبی ۱۶۵

۳- ۱- ۳- عوامل غذایی - غدد ۱۶۶

۲- ۳- دیدگاه روان پویایی ۱۶۶

۳- ۳- دیدگاه یادگیری (رسانه) ۱۶۹

۴- ۳- دیدگاه شناختی ۱۷۱

۵- ۳- دیدگاه انسانگرانی - هستی گرانی ۱۷۲

۶- ۳- دیدگاه اجتماعی ۱۷۴

۴- نظریه های راجع به نقش خانواده ۱۷۵

منابع مورد استفاده ۱۷۹

پیشگفتار

روانشناسی کودک از نظر کلی بحث تازه و مستقلى است که درباره هشیاری و بیداری روان کودک و تأثیر آن در رشد و نمو تدریجی او گفتگو می کند. و به ما می آموزد این موجود کوچک و ناتوان که روزی یک قطعه گوشت و پوست ناتوانی بوده چگونه رفتار و کردار خود را در این جهان وسیع آموخته و با چه شرایطی تا دوران جوانی رسیده است.

پرویش تدریجی روان کودک با آنچه که مربوط به مراحل رشد و پیشرفت اعضای بدن و مراحل بلوغ است کاملاً متفاوت و جدا از هم هستند و این دو مرحله مستقل دارای شرایط و ضوابطی است که هر دو به موزات هم پیش می روند و در راه مستقیم خود از یکدیگر جدا می گردند از آن گذشته برای شناختن مراحل روانی کودک کافی نیست که کودک از زمان بدبنا آمدن مورد مطالعه قرار دهیم زیرا قبل از بدبنا آمدن در زمانی که نطفه او بسته می شود در آن محیط تنگ و تاریک بدون اینکه ما بدانیم عوامل و شرایطی وجود دارد که اساس زندگی آینده او پایه گذاری می شود و از این بحث نتیجه می گیریم که از یک نقطه نظر روانشناسی کودک بایستی از زمان قبل از تولد مورد بررسی قرار گیرد و بدانیم که این کودک در کدام محیط و تحت کدام شرایط و از کدام خانواده بوجود آمده و این هنر علم روانشناسی است که بعد از پیچیده ای است که پایه آن بر روی قوانین و توارث وزن شناسی استوار می گردد و بعد از تولد شرایط آموزش و پرورش و بسیاری عوامل دیگر در پیشرفت اعضای بدن و سلسله اعصاب او مؤثر است و با عواملی که در رشد و نمو اعضای بدن تأثیر دارد روان او نیز در کش و قوس تحولات زندگی مراحل خود را خواه ناخواه می پیماید.

البته شرایط محیط نیز از نقطه نظر جسمی و روانی در او و در سازندگی شخصیت او تأثیر دارد و اگر اعضای بدن کودک از روی سیستم بخصوصی رشد نماید در

شکوفندگی و پیشرفت قوای روانی او بی‌اثر نخواهد بود. به عبارت ساده در روانشناسی کودک، کودک را برای خودش مطالعه می‌کند و روانشناس باید بداند خصوصیات ارثی و ژن‌شناسی عامل مهمی در عقب ماندن یا جلوافتادن شرایط روانی کودک بشمار می‌آید باید اضافه کنیم مسئله وزن‌شناسی و عوامل ارثی چون موضوع بسیار پیچیده‌ای بود تا مدت‌ها کسی به آن توجه نداشت ولی از قرن نوزدهم این مسئله اساسی در روانشناسی کودک جای خود را باز کرد و دانشمندان توجه زیاد نموده و دانستند که قسمت مهم علل اصلی پیشرفت روان کودک زمانی پایه‌گذاری شده که هنوز کودک بدنیا نیامده بود دل آن پدر روشن است، در خانواده‌ای که دو یا سه فرزند زندگی می‌کنند، فرزندان یک پدر را در لحاظ روانی و استعداد با هم فرق دارند یکی از آنها با هوش و دیگری کندذهن و نرمی‌اند احساسات و صفات انسانی است در حالیکه هر سه آنها یک برنامه و شرایط مشابهی به‌جوان آمده‌اند. اما اگر زمان نطفه‌گذار هر کدام را با شرایط زندگی پدر مادر مورد مطالعه قرار دهیم شاهد می‌شود که این پدر و مادر در تمام شرایط زندگی دارای یک نوع حالت روانی نبود و شرایط زندگی هر زمان با زمان دیگری فرق داشته است.

بنابراین تمام شرایط زندگی و عوامل روانی در پایه‌گذاری وجود کودک دخالت مستقیم دارد البته بعد از به دنیا آمدن کودک خواه ناخواه دارای استعداد یا تمایلاتی است که قبل از تولید بنیان آن نهاده شده و محیط خارج در روش نگهدار و تربیت نیز باندازه‌ای تمایلات و خصوصیات او را تحت تأثیر قرار می‌دهد.

بنابراین روانشناس کودک در حالیکه پیشروی روانی او را مطالعه می‌کند باید بداند که اساس هستی این کودک با چه شرایطی پایه‌گذاری شده و بعد از تولد محیط و اطرافیان چه تأثیری در او باقی گذاشته‌اند کسی که روان کودک را مطالعه می‌کند از عواملی که باعث پیدایش این خصوصیات شده باید آگاهی کامل داشته باشد در زمان گذشته کودک را به نام اینکه کودک بود به او توجهی نداشته و تربیت و پرورش او را

نیز جز وظایف لازم نمی شمردند اما امروز به این نکته متوجه شده اند که کودک یک انسان کوچکی است و بایستی روح و جسم او به موازات هم با شرایطی مساوی پرورش یابند و اگر در امور جسمی نواقصی موجود است در رفع آن بکوشند زیرا اگر بطور مثال کودک دیر تر از زمان معین راه رفتن را یاد بگیرد این ناتوانی در روان او تأثیر خواهد گذاشت با این معنی که هر نوع ناتوانی جسمی در عقب انداختن هشیاری روانی او بی اثر نخواهد بود تستها و آزمایشهای روانی این مشکل را تا اندازه ای حل کرده و روانشناس با کمک آزمایشهای لازم روح و جسم کودک را بلکه نسبت مساوی پرورش میدهد تا براندازد یک کودک خردسال و ناتوان در آینده یک انسان کامل بدون عیب و نقص بسازد.

نوشته ای است که در دست دارید در این مسائل با شما گفتگو می کند و به شما می گوید که کودک شما در چه ارتباطی بوجود آمده و بعد از تولید چه وظایف و تکالیفی را برای پرورش او بر عهده دارید و البته اگر در این روش درست با سیستم های امروز دنبال شود بدون تردید کودکان امروز که مادران و مادران آینده بشمار می آیند از لحاظ روانی بدون عیب و نقص وارد جامعه خواهند شد و پس از اینکه درباره اصول روانشناسی با شما صحبت کردیم در قسمت دوم این مقاله چند کلامی هم درباره کودکان عقب مانده و خصوصاً کسانی که در خطوط اخلاقی قرار گرفته اند با شما گفتگو می کنیم و نشان می دهیم رفتار و کردار نامطرب را خارج از قاعده بعضی پدر و مادرها تا چه حد در گمراهی کودکان مؤثر خواهد افتاد.

رینب قائد رحمتی

بهار ۱۳۹۹